

શ્રી બાદશાહી ગોયનમાળા (હિસ્સા-પહીલા.)

શ્રી બાદશાહી ગોયનમાળા
(હિસ્સા-પહીલા.)

૨૫૩૩૦

શ્રીમત બે બાના

શ્રીમત બે બાના

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૩૩૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ નવી બાદશાહી સાયબાજી
સાધના

વિષય ૨ - ૨. ૧૨૧

જાના: કોમીક (આ ધ્યાનમાં લેવી જોગ)

ગાગા લખી લખી થાકી, પિયુજને પરવા નથી.
મા પરદેશે એકલડી રાખી, પિયુજને પરવા નથી.
આંગ્યો શિયાળો ને વાયે છે વાયરા,
દેલડામાં હાય લાગી ડરવા; પિયુજને પરવા નથી.
આંગ્યો ઉનાળો ને કાયલડી ખોલે.
છાનું છાનું લાગી રડવા, પિયુજને પરવા નથી.
છલકયાં સરોવર ને હું તો પુકાણી !
ચોમાસું જોઈ લાગી બગવા, પિયુજને પરવા નથી-હું.
રાણુગર્જના: કોમીક (પહેલાં ખામતી હું)

લૂંટો તો લૂંટાને પડેલા ખ્યારમાં;
એ ઘડી તો થાજે છેલાં ખ્યારમાં,
જીંદગી જોખન બધાં કુરખાન છે;
જાદુગરી આંખલડીના મારમાં—લૂંટો.

દિલડાંને હારવામાં છે મજા;

હૈયાં....જયાં ભીંજે આં ધારમાં,
કટારી છે નયન ધાવો, લમર વાંકી તો ખંજર છે,
પા ધાવો સહન કરવાને, સામે પ્રેમી અંતર છે;
ધનવાન આ પ્રેમી, હૃદય પ્રેમી તો નિર્ધન છે.
અહીં તલ્વાર પ્રેમીની, અહીં પ્રેમીની ગરદન છે.—જીંદગી

રણુગર્જના: કવાલી. (ભોળન રસ).

દિલડાંનાં દરદો દોહાલાં, કોઈ ધાયલથી સમજાય,
જે દિલ વગરનાં હોય એને કેમ કરી સમજાય ?
પરણી આવી સાસરીએ, મારો પિયુ ગયો પરદેશ રે !
જઈ કહીએ કેને વેદના, અમે રહીએ બાજે વેશ રે !
ભોળન રસ છલકાય ને મારે હૈયે કેં કેં થાય-દિલડાં.

રણુગર્જના: (પ્રીતિનો ધાવ)

પ્રીતિના ધાવે, જે છે ઘવાયાં,
એને વચન કેરો માર, કોઈ આમ ન મારો !
દિલડાંનાં ડંખે, જે છે દુભાયાં,
જીલેથી ઝેરીલી કટાર, કોઈ આમ ન મારો-પ્રીતિ
તરશ્યાં પાણી વિણ તલસે,
ખિન્દુજળ કોઈ ન વરસે.
તરશ્યાંની હાંસી કરશે, મરેલાને આમ ન મારો-પ્રીતિ

રણુગર્જના: ગાયન—(પ્રેમની પીચકારી)

યમુના કે તીર મત જઈઓ,
આજ કોઈ યમુના કે તીર મત જઈઓ
વહાંયે ખડો હય કૃશ કનૈયો-આજ કોઈ
ભર પીચકારી, તનપર ડારે;
લાજ શરમ કછુ મનમેં ન ધારે.
બાકે જશોદાસે કહીઓ—આજ કોઈ

રણુગર્જના: ભજન—(ચડતી પડતીના છાયાં)

ચડતી ને પડતીના છાંયા, પલપલમાં પલટાય,
 મૂરખ જનથી નવ એ સમજાય,
 સાગરમાં મોઝાં છલકે તે પલમાં પાછાં જાય,
 મૂરખ જનથી એ નવ સમજાય !
 રાવણનાં પણ માન રહ્યાં કયાં ?
 શૂરાનાં પણ સ્થાન રહ્યાં ના ;
 રામ કૃષ્ણ જેવા મહાયોગી, સમયને આધીન થાય
 મૂરખ જનથી નવ એ સમજાય—ચડતી.

રણુગર્જના: ભજન—(વાવે તેવું લણે)

પાક દાનત રાખતાં, રાજ થનારો રામ છે,
 શાણા તમે સમજી જાઓ, હ્યો મુખ્ય મુદ્દો આમ છે,
 સ્નેહી જનોને છે જે જે ગોપાળ,
 સાચી જ્યાં દાનત ત્યાં પડતા પોખાર.
 વાવે તેવું લણે, કરે તેવું ભરે,
 કરે છે વેદ પુરાણ પોકાર—
 રામ નામની, ભજન ધુનમાં,
 ભાઈ મેઘજી, ઘર કડતાળ,
 ખેમરાજ આ ખરું કહે છે, ગરૂડે અડશે ગિરધરલાલ.

મરહના ઘાઃ કોમીક—(આ વિચારવાની વાત છે)

કહો ભાઈ ક્યાંથી શાન્તિ વળે.

જીવલડો રાત દિવસ બહુ બળે.

કરમનો વાંઢાપો કયમ ટળે....કહો.

જમણે હાથે નીકળું ત્યારે જમના સાની મળે,

ચોટે જાતાં ચંદન મળતી ચાર આંખડી દળે.

આખા ગામમાં સૌ પરણેલાં જોઈને કાળજી બળે....કહો.

એળે જતો અવતાર કહો કોઈ ક્યાંથી મનડું વળે,

લટકાળી કોઈ લક્ષણવંતી જોઈને ચિતડું ચળે,

પાડોશીને ખારખાયડી અમને એક ન મળે....કહો.

મરહના ઘાઃ કવાલી (રસીલીને મનાવાની મઝા)

રીસાવામાં રસિકના શી, રીસાનારાં રસિક જાણે,

રસીલીને મનાવામાં મઝા મીઠી રસિક માણે.

નથી પરવા પ્રિતમને જ્યાં વગર માને મનાવાં શાં,

રસિક તે શું, રીસાવું શું, અરે મારી બલા જાણે.

વિયોયી નેત્રથી અશ્રુ, સરી પડતાં કપોલો પર,

મઝા એ ચુમવામાં શી, ચુમેલા હોય તે જાણે.

મરહના ઘાઃ કોમીક (દેવલાનું રાજ્ય)

દુબળી પડીરે હુંતો દુબળી પડી.

આ દેવલાના દુઃખમાં દુબળી પડી.

ખોટું ના ખોલ તું તો ખોટું ના ખોલ.

મારી ઓરમાન બાયડી જોડું ના બોલ.
 દબબણુ છોડી દેવલા, આવી તારે દેશ,
 પણ તું તો માથાનો મળ્યો લજબ્યો મારો વેશ.
 મેડેણાં ઓછાં મારતું હાંશે હેડી બેસ,
 લાંગળ ભૂંડી તું મળી. છાપર પગલી લેંસ.

મરદના ઘા: લજન (શંતોનાં આશ્રમ)

આશ્રમ અમારાં સામેતીર ઓ સંતો બહાલાં,
 તરી લ્યો લવસાગર તણાં નીર.
 બહાલાંના વિયોગ વસમાં, વેરીના સંયોગ વસમાં,
 વસમી પીડાંઓ વીધે સુકોમળ શરીર.....સંતો
 જન્મને મૃત્યુ વસમાં, જરાને વ્યાધિ વસમાં,
 વસમાં વૈરિણી કેરાં તરવાં છે તીર.....સંતો.

મરદના ઘા: (ગંભીર મામલો)

જ્યાં જીંદગીમાં રસ નહીં, ધંધામહીં કંઈ કસ નહીં.
 ભાઈ ભાભી વશ નહીં, બૈરી તરફથી જશ નહીં.
 મામલો ગંભીર જ્યાં શું ધામનું એ ગામ છે,
 નાસી જવું અહીંથી હવે મર્દાઈ એનું નામ છે,
 મારવાડ જોયાના કોડ મોહનજી મારવાડ જશું
 ઝાઝી માથાફોડ છોડ ઓ દેવકી પાંજરે પુરાશું,
 મારવાડ જશું ને માતેલાં થાશું બાટીને દાળ ખુબ ખાશું,
 મારવાડ જશું તો ભૂખ લેગા થાશું,

પાણી વિના કયાં નહાશું.—ઓ.

કયાંથી જાગ્યા આવા કોડ. ઓ વેવલી પેથાપુર જાશું.

મરહના ઘા: (અમારાં ગુર્જર સૌરાષ્ટ્ર)

યુગ યુગ અવિચળ રહો અવનિમાં ખ્યારાં

ગુર્જર સૌરાષ્ટ્ર અમારાં, અમારાં.

વટવાળાં, યશવાળાં, ઓ સ્મરણો ગૌરવવાળાં.

જ્યાં આત્મદાન દેનારાં લેનારાં.....યુગ યુગ

બાર વર્ષ વનવાસ તપી સિદ્ધરાજ જુનાગઢ લીધાં.

રાણુક તનયા પતિવ્રત ક્રમે શરીર ભસ્મી ભૂત કીધાં

મહીપાલ સમા નર ન્યારા શીર દેનારા.

જ્યાં આત્મદાન દેનારાં લેનારાં.....યુગ યુગ.

લગ્ન ખંધન: કોમીક (દીલબર કેવી જોઈએ ?)

વહન ગુલાબી મદન સદન સમ, કમર લચકલી નાજુક હો સુંદર,
વાંકી બ્રહ્મટી તાકીને મારે ઘાયલ કરે દિલ એવી હો દીલબર,
ચટકટી ચાલે અદ્ધર જર્મીનપર આંખે હો કાળી લાલ્લી અધરપર
પ્રીતિની ખ્યાસી વામા વિલાસી ટાળે ઉદાસી એવી હો દિલબર
ધરમાં હો વાઘણ સભામાં સોંહણ ચીસો પાડે પણ જોતાં છંછુંદર
દુંકી જીભે કરે લાંબા જે ભાષણ મુજી ઉઠે દિલ એવી હો દિલબર
સદા હોંસીકલી આવે જ્યાં વર, નજર ફરે તર ખીસ્સાંપાકીટપર
ઠ્ઠારા વિણ ના આલે ઘડીભર, ઉડાવે અધધર એવી હો દિલબર.

લગ્ન બંધન: (ખરો પ્રેમ કોને કહેવા ?)

માછલડીના રમીયા લોગી પ્રેમી ના કહેવાય
બગલા પ્રેમી ના કહેવાય....

કળીએ કળીએ ચંચળ ભમતાં પ્રેમી ના કહેવાય
ભમરા પ્રેમી ના કહેવાય....

ચંદ્ર ચડ્યો દેખી ગગને અહીં ચકોરી મન હરણાય
પ્રકુલ બની કુમુદિની લોળી મલક મલક મલકાય
ચંદ્રને નવ દરકાર જરાય....બગલા

મૃદુ મીઠડી સરીતા રતનાકરને મળવા ધાય
ખારો તોએ પ્રિયતમ પ્યારો અર્પણ કરતી કાય
પુરૂષને ક્યાંથી એ સમજાય....બગલા.

લગ્ન બંધન: (નેડલો ક્યાં કરીએ ?)

નેડલો કહોજી ક્યાં કરીએ
હરજનથી અમે નિત ડરીએ....નેડલો.
સંસારી જોયા, પ્રજ્ઞચારી જોયા, જોયા સન્ત મહન્ત
અંતરે મેલા મદે માતેલા, જાતા અવળે પંથ....નેડલો.
નેહનાં ભૂખ્યાં નયનો તલસે લોહીના ભૂખ્યા લોક.
સાજનીયા તો શોધ્યા મળે ના, ઢુંઢ્યા ચોટા ચોક....નેડલો.

લગ્ન બંધન: (અબળાનો અવતાર)

અધમ આ અબળાનો અવતાર, હતભાગી હિન્દ મોઝાર
પિયરીયામાં નાની વયથી કરવા કામ અપાર
ચાવનના અંકુર કુટતાં ખોળે રમતાં બાળ....

યુવતી અભાગી લાગે વૃદ્ધા આવી પકડે કાળી.
કાં મરતી કાં વિધવા બનતી યૌવનમાં તત્કાળ....
વૈધવ્યે તપતી બગતીને રહેંસે લોકાચાર
આંસુ ખુટે આંખથી આખર કરતી અધમાચાર....

લગ્ન બંધન: કોમીક—(ચોળીનો મજબુત બંધ)

અંગ અંગમાં (૨) યૌવન ઉભરાય.
તંગ ચોળીઆ ફાટી ફાટી જાય....તંગ.
શીક્ષણ સુધારાનું લીધું છે કારમું
અંદર એજ લગ્ન નવ થાય,
બાર ને પંદરની સખીઓ ગઈ સાસરે
જીવ મારો બળી ખાખ થાય....તંગ.
પડતાં નજર મારી પડી છું ખ્યારમાં
ડીયર પોંપોને ચિત રહાય
એન્જેજડ થઈ છાનીમાની હું પ્રેમીસથી
લગ્ન માટે ન બોલાય....તંગ-ચોલી

સંસાર સાગર: (નાનુકે તખીયતવાળી)

હું તો નાનુકે તખીયત વાળી, મારી તખીયતને સાચવજો,
મારા મિજાજને સંભાળી, મારી તખીયતને સાચવજો.
મમ્માની માનીતી હું છું, પપ્પાને બહુ ખ્યારી,
વાત કરે કોઈ ગુસ્સે થઈ તો, ઘડકે છાતી મારી.
ઉઠી સવારે આઠ વાગતાં, તરતજ આ પીનારી,
લેટ થાય જો મીનીટ એક તો, તખીયત જાશે મારી.

સંસાર સાગર— (પ્રેમની મોટર)

ધરને સંભાળી રાખતાં, વાડી જતી રહી;
લટકાળીને લોભાવતાં, લાડી જતી રહી.
સીધી સડક જાતો હતો, ત્યાં થાંભલો નડ્યો,
મોટર અમારા પ્રેમની, આડી જતી રહી.
જાણું હતું દાદર ઉપર, પશુ લાન ન રહ્યું,
એ મોહમાં માહીમની, ખાડી જતી રહી.

સંસાર સાગર— (જવાબમાં-ઉંહું)

જવાની રાતે રીસાઈ બેઠા, મનાવા ગઈ તો કહે કે ઉંહું;
પૂછ્યું મેં છે કાંઈ ગુન્હો અમારો, કહોને કંઈતો કહે કે ઉંહું,
ગુલાબ ડોલર ચુંથીને લાવી, પૂછ્યું કે બેમાં ગમે શું તમને ?
નયન નચાવી જરાક હાંસી કરી મેં, ત્યાં તો કહે કે ઉંહું.
હું એ તોફાની ને એ હઠીલા, નમ્યું ન બેમાં એકેય આપે;
હૃદય કહે કે કલહ તણ દે, હઠીલી જીભે કહ્યું કે ઉંહું.
મને રડાવી રડ્યા હતા એ, હસ્યા હસાવ્યા વિના સિધાવ્યા;
પછી મેં કાગળ લખ્યો ક્ષમાનો, જવાબમાં એ લખે છે ઉંહું.

સંસાર સાગર— (અમારો બંગલો)

અમારો બંગલો સાગરને કાંઠડે, એકલડાં કેમ કરી રહીએ ?
સીમલા ને કેશમીર છેટા રહ્યાં,

કહો હવા ખાવાને ક્યાં જઈએ ?

માથેરાન દેવલાલી જોવાં ગમે નહીં,
ચાર પાંચ સીઝન રહી થાકી ગઈ;
મોટરમાં એસવા ગમતા નથી હવે, ક્યારે એરોપ્લેન લઈએ ?
એવણુ અમારી સાથે આવે તો, લાંડન અમેરીકા જઈએ !

સિરાળુદોલા— (પ્રેમનો અજળ રંગ)

પૂછો કોઈ પરવાનાને !

શમા પર બગી મરવાને, અધીરા થતા એ શાને ?

ન જાણે કોઈ એમાં મજા શું દીવાનાને.

દીપકમાં ઝળકી રહ્યો, અજળ પ્રેમનો રંગ;

સુંદરતાના શોખમાં સળગી મરે પતંગ.

સિરાળુદોલા— (ગજળ જાદુભરી આંખો)

એ ગઈ છતાં એની છબી આવે નજરમાં,

આંખો ગજળ જાદુ ભરી ખુંચી જીગરમાં.

દેખાવમાં લોળી છતાં જાદુ ભરી એ,

રાખે હજારો તીર ધતિલ વાંકી ભમરમાં.

ગાલો મહીં લાખો ગુલોની લાલી છુપાવી,

ઉભી'તી નજકત ભરી એ રશકેકમર ત્યાં.

પરવા ન તાજે તખતની એ નાજો અદાપર,

વણુમૂલ વેચાયા અમે માશુકના કરમાં.

સિરાબુદૌલા—

(નુરે નજર)

મધરાતડી વીતી ગઈ પણ આંખડી હજી ના મળી,
નૂરેનજર થઈ આકળી દીલખર વિના એ બાકળી.
રશકે કમરની રોશનીથી રોશની આંખી થઈ;
એ રોશનીને શું કરું દીલ રોશની ના અગહળી.
ક્યાં સુધી કરવી સખર દીલદારને કે ના કદર,
એ સખરમાં ને સખરમાં દીલદાર થઈ ગઈ દુખળી.

સિરાબુદૌલા—

(ખુરાબલાનો બદલો)

જેવી કરે જે કરણી, તેવી તરત ફળે છે,
બદલો ખુરા બલાનો, અહીંના અહીં મળે છે.
ઉંચે ચડે છે ત્યારે, સહુને જે તુચ્છ ગણતા,
પટકાય જ્યારે નીચે, ત્યારે સમજ પડે છે.
હસતાઓને રડાવે, રોતા ઉપર હસે જે,
રોનાર તેને કોઈ, આખર નહીં રહે છે.
આખ્યા વિના ન મળશે, વાગ્યા વિના ન ફળશે,
ઇન્સાફ એજ કુદરત, અહીંના અહીં કરે છે.

પૃથ્વીરાજ—

(મીઠી મીઠી વાતડી)

હાથે પીટયે છોગાં મેલી ને, મને છેતરી,
મોહમાં ભૂલી હું લાનરે—કેવડાનાં છોગાં મેલીને, મને છેતરી.
જાતી પુલ વીણવા ત્યાં, વેણી શુંથી લાવતો,
કાલો થઈ થઈને બાઈ, અમને બનાવતો,
મીઠી મીઠી વાતડી કરી કરી,

પાણીડાં હું બઈ ત્યાં તો, પાછળ એ આવતો
કાંકરી ભારીને પોતે, હસીને હસાવતો,
ચાકી હું ઘડુલીયો ભરી ભરી.

માલવપતિ— (એક પળ માટે)

હૃદયના શુદ્ધ પ્રેમીને, નીગમનાં જ્ઞાન ઓછાં છે;
ન પરવા માનની તોયે, બધાં સન્માન ઓછાં છે,
તરી બવું બહુ સહેલું છે, મુશ્કિલ ડુખવું જેમાં,
એ નિર્મળ રસ સરિતાથી, ગંગાસ્થાન ઓછાં છે.
પ્રયણ કલહે વડે આંસુ, ચુમે ચાંપી હૃદય સ્વામીન,
અરે એ એક પળ માટે, જીવનનાં દાન ઓછાં છે.

માલવપતિ— (ખીલે તે કરમાય ?)

એક સરખા દિવસ સુખના કોઈના જાતા નથી;
એથીજ શાણા સાદ્યખીથી, લેશ કુલ્લતા નથી;—
ભાગ્ય ફેઠે કે રીઝે, એની તમા તેને નથી;
એજ શુરા જે, મુસીમત જોઈ મુંઝાતા નથી;—
ખીલે તે કરમાય છે, સરજાયતે લોપાય છે;
જે ચડે તે તે પડે, એ નીયમ પલટાય નથી;—

રા' નવઘણુ— (ચાર દીવસની ચાંદની)

જન શુ ગુમાન રાખે, જાંદગી નથી સદાની,
દીનચાર ખીલી ચંદા, પલમાં ડુખી જવાની,
રાવણુ સરીખો બળીયો, યુધ્ધે ચડીને હાર્યો,

સીતાપતિ શ્રીરામે, અભિમાન ઉતારી માર્યો—જન.
જ્યારે ઇંદ્રપદ લેવા, જગિને મતિ જ્યાં વ્યાપી,
ધામન સ્વરૂપે ત્યારે, ક્ષણમાં ભૂમિને માપી—જન.

(આછેરાં વાયલ)

તમે જો જો ન વાયલ વીતાવજો,
પીયુ પહેલી પેસેજરમાં આવજો;
હાર તોરાથી સ્વાગત શોભાવજો—પીયુ.
શિલ્કની કીનાર કોઈક વાયલ આછેરાં,
કોઈક નવા નાટકના અચ્છાં ઓપેરા.
થોડાં હેન્ડબીલ હેર ઓછલનાં લાવજો—પીયુ.
એક હારમોન્યમ પેરીસનું લાવજો,
આવવાનો તાર મને આગળથી આપજો.
તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો—પીયુ.

વીર પુજન— (સીકંદરના ચાર ફરમાન)

- (૧) મહારા મરણ વખતે બધી મીલકતઅહીં પથરાવજો
મહારી નનામી સાથ કબ્રસ્તાનમાં પણ લાવજો
અર્થ—જે બહુ બળથી મેળવ્યું તે લોગવી પણ ના શક્યો
અપ્પેની મીલકત આપતાં પણ એ સીકંદર ના બચ્યો
- (૨) મહારૂં મરણ થતાં બધા હુથીઆર લશ્કર લાવજો
પાછળ રહે મૃત દેહ આગળ સૂવને દોડાવજો

અર્થ—આખા જગતને જીતનારું સૈન્ય પણ રડતું રહ્યું
વિકાળ દગ લુપાળને નહીં કારથી છોડી શક્યું

(૩) મહારા બધા વૈદો હકીમોને અહીં બોલાવજો
મહારો જનાનો એજ વૈદોને ખલે ઉચકાવજો

અર્થ—દરદીઓના દર્દને દફનાવનારું કોણ છે ?

દોરી તુડી આયુષ્યની તો સાધનારું કોણ છે ?

(૪) ખુલ્લી હથેલી રાખતાં જીવો જગતમાં આવતાં
ને ખાલી હાથે આ જગતથી જીવ સહુ અલ્યા જતાં

અર્થ—ચૌવન ફના જીવન ફના જરને જગત પણ છે ફના

પરલોકમાં પરીણામ ફગશે પુન્યના ને પાપનાં
વદે શાસ્ત્રો અમર આત્મા, મરણની બીક શા માટે
અમર છે એક પરમાત્મા મરણની બીક શા માટે
શરીર આ કાચનો કુપો, તરત જો તુટવાનો તો
સમર માંહે અમર થાજો, મરણની બીક શા માટે
જનમતો ને ફના થાતો, ફના થઈને જનમ લેતો
વિધિનો તંત્ર એવો તો, મરણની બીક શા માટે

અલ્યાબાર્ધ— (મીઠા મહેમાન)

રાજ સમી સાંજના આવજો, સામી સડકપર બંગલો,
મીઠા મહેમાન આજ આવજો રે—સામી૦

મીતી સરવરની પાળે પાતળીયા,

અમીરસ પીજો પીવરાવજો રે—સામી૦

કાયાને ક્યારડે બહેકે કસ્તુરી,
દેહરખડાં હુંટજો હુંટાવજો રે—અમીઠ

વહ્નલીપતી— (મોંઘો ચંદનહાર)

ઝટ જાઓ ચંદન હાર લાવો, ઘુંઘટ નહિ ખોલું હું.
મને લાગ્યો એ હારનો નેડવો, તમથી નહિં ઓલું હું.
મોંઘી તારી માગણી, મોંઘા તારા મૂલ.
મોંઘી તારી પ્રીતરી, મેં કરતાંજ કીધી ભૂલરે,
ઘુંઘટ ઝટ ખોલે ને.

મોહન મેં તો માંગીયો, મોંઘો ચંદન હાર,
લાવો હાર પછી પીયું તમે, હુંટો જોખનીયાની બહારરે,

દેશ દીપક— (વીરોની જનની)

દેશ દીપક દેવાંશી, ચંદ્રની જનની જયકારી
ભૂમિમેવાડ મનોહારી....

રાણા કુળમાં રામ સમા જ્યાં, જનમ્યા અવતારી.
જન્મ ભૂમિનું રૂણ ચુકવ્યા, દેતા શીષ ઉતારી,
પુનર્ધર્મનું પાલન કરતા, અડગ ટેક ધારી સુયશકારી
વિરોની, જનની જયકારી,
દેશ દીપક.

સંસાર સાગર— (મસ્તી ભર્યાં નયન)

પૂછે મને તો હું કહું, દીલદાર હો તો આવી હો;
આંખો કહે જોવા ચહું, ચહાનાર હો તો આવી હો.—

મસ્તીભર્યાં નયન શરે, રસીકનાં હૈડાં હરે;
 ભેનારને ઘાયલ કરે, તબ્બાર હો તો આવી હો.—
 સુધાભર્યાં અધરો પરે, અમૃત મધુર વરસ્યા કરે;
 પીનારની તૃષ્ણા હરે, રસદાર હો તો આવી હો.—
 શી ખખર અમૃત પીવાડી, અમર કરશે કે નહીં?
 અમૃત તણા પ્યાસા ભરી, પાનાર હો તો આવી હો.—
સંસાર સાગર— (ગજલ) (દીલડાંની આગ)

જીવ ખાળીને જીવાશે ક્યાં સુધી?
 આગ દિલડાંની છુપાશે ક્યાં સુધી?—
 જીગરને પૂછી જીવો તો એ કહે.
 કે જીવાની બ્યર્થ જાશે ક્યાં સુધા?—
 કામનો અગ્નિ ખુઝાવા આંખથી
 આંસુઓ ઢાળી શકાશે ક્યાં સુધી?—
 છે પીયૂષ પાસે છતાં સંકોચમાં,
 સાવ તરસ્યાં રહી શકાશે ક્યાં સુધી?—

શાલિવાહન— (ગજલ) (શ્યામનાં રવમાં)
 રસીલાં પ્રેમીના હૈડાં પ્રીતમમાં રાત દિન રમતાં,
 સલુણાં શ્યામનાં રવનાં નજરથી ના ઘડી ખસતાં.
 પ્રીતમ જે હોય પાસે તો બધુંયે વિશ્વ પાસે છે,
 તમે દુર જે નજરથી એ જગત આ શૂન્ય ભાસે છે.
 અધુરા એ સવાલોના જવાબો પ્રેમીઓ ખોળે,
 અજબ ઉત્તર એ પ્રશ્નોના, એ પ્રશ્નોમાં લખાયા છે.

મહાદેવશિષ્ટે— (આલમની કુલવાડી)

આલમના મહેમાન માનવી બે દીન અહીં ટકનાર,
અરે આ માટીનો સંસાર.

ધન વૈભવને માલ ખજાના માટીમાં મળનાર,
માટીનો તું અરે માનવી માટીમાં સુનાર.

આલમની કુલી કુલવાડી બે દીનમાં ખરનાર,
કાળ ઝપાટે જીવન રોશની જરૂર અસ્ત થનાર.

દેવી હોથલ— (સ્વર્ગની વાતો)

કરે જન સ્વર્ગની વાતો, બતાવો સ્વર્ગ છે તે ક્યાં,
હૃદયના શુદ્ધ પ્રેમી જ્યાં, વસે છે સ્વર્ગ સાચું ત્યાં,
પરસ્પર પાક દીલનાં, પ્રેમીઓ દીદારનાં તરશ્યાં,
ક્ષમાને શાન્તીની ભેડી, વસે છે સ્વર્ગ સાચું ત્યાં....
સદા જ્યાં સ્નેહનાં ઝરણાં, વહે છે કમળ નયનોથી,
સનમએ માનજો નક્કી, વસે છે સ્વર્ગ સાચું ત્યાં,
હજારો વીંછ જો નડતાં, નથી જે જીગરથી જુદાં,
નહિ તે પૃથ્વી પલટાતાં, પડતતાં સ્વર્ગ સાચું ત્યાં.

કૌન સરસ— (સ્વપ્નેકા રાજ્ય) (ગમલ)

સ્વપ્નેકા રાજ હયે, યહ દુનિયાંમે સાર નહી
આંખ ખુલતે હી રહા, ઇસ્સે સરોકાર નહિ....ઈસ્સે
બંદે કિસ બુલમેં તું, કરતા હય મેરા તેરા
ડેરા ઉઠતેહિ તેરા, કોઈ મદદગાર નહિ....કોઈ

તેરા તનબીતો નહિ, અંતમે હોગા તેરા
 માયા બીજાર હયે યે, સચ્ચા કોઈ યાર નહિ....સચ્ચા
 ખાત બરસોંકી યું હી, સોચતા નાદાન રહા
 એક-પલકે લી લીયે, હોના હોશીયાર નહિ....તાહો

કૌન સરસ— (તંગીકા ઘેરા) ગઝલ.

આફત આતી હયે મદોંકે ઉપર નામદોંકે આફત કયા હયે
 ગહનબી હોના હય ચાંદકે ઉપર છોટે સિતારોંકે ગહનસે કયા હયે
 તંગીકા ઘેરા સખીકે ઉપર મુજ પાણકે તંગી કયા હયે
તુર્કી દૂર— (મતલબકા જમાના)

દુન્યામેં જબ ધનપાના—કલકે લીયે બચાના
 દોલત લી હયે એક ખેતી—જે બોયે ઉસે પ્રલ દેતી
 રખ ધન જોહો ફલ ખાના
 ખુરે દિનમેં ન લાઇ એર ન જાયા કામ આતા હયે
 પ્રકત અપના કમાયા એર બચાયા કામ આતા હયે
 સખડિં હસતે હુએ મિલતે હયે જબતક ચાર પઈસે હયે
 ન પુછેગા કોઈમી મુફલીસીમેં આપ કયસે હયે
 મતલબકા ચાર જમાના કલકે લીયે બચાના
 નહી રહતી હયે મજલી લી નહી જબ સુક જાતી હો
 જે દઉલત હયે તખ તુમ દુલાંહો એર દુન્યા બરાતી હયે
 જે કલસે બેખપર હોકર નહી હયે આજ આપમેં
 વોહ દર દર લીખ માંગેગા ગરીબી એર ખુદાપેમેં
 મત દઉલત મુફત ગવાના કલકે લીયે બચાના

મનહર બંસી— (રસભરી બંસી) ગઝલ.

બંસીવાણે મોહના દર્શને દિખાના તો સહી,
 દીવ તરસ્તા હે ઝરા બંસી સુનાના તો સહી.
 લમપે બંસીકી લટકહો યમુનાકે તટપે ખડે હો,
 ઐસી ઝાકી શ્યામ ફીર મુજકો દીખાના તો સહી.
 રાસ ભૂમીકી જગે હે મુકટ સરપે લી રખા હો,
 રસ ભરી બંસીકી તાને ફીર બળના તો સહી.
 આઝો જલ્દી શ્યામ સુંદર દેર કયું કરતે હો તુમ,
 કુંજમે આકે ઝરા ગીતા સુનાના તો સહી.
 આરબુ હરહમ હમેશાં યેહ કિશોરી લાલકી,
 અપને કૂચે કાપતા ગીરધર બતાઝો તો સહી.

મનહર બંસી— (ગઝલ) (તનકી સિતાર)

પડી હો નૈયા જો મજધાર,
 લગાઝો સત્સંગસે પાર;
 નસ નસ કો તું તાર બનાલે,
 તનકી બનાલે સિતાર;
 રોમ રોમ સતકા બુલુ ગાવો,
 સતકા કરો ઉચ્ચાર;
 યેહી ડુબાંકો તારણહાર—પડી.
 સતકી બાંધી લક્ષ્મી,
 સત દ્વારે રહે જાય;

પ્રાણ તમે પર સતમત છોડો,
સત છોડે પત બચ,
સતકો સતહે તારણહાર—પડી.

મનહર બંસી— (ભક્તકે વશ ભગવાન) ગઝલ.

બસમે હોતે આચ્છે ભગવાન ભક્તકે,
ઐસા ભક્તને ડાલા કન્દા નાઈ રૂપમે' બનગે નન્દા;
પ્રેમસે ચર્ણુ દબાચ્છે—ભગવાન.

ગજ પર કીની કૃપા ભારી નરસી ભક્તકી હુંડી તારી,
શામલશા બન આચ્છે—ભગવાન.

ચાદવ માર દિયે એક ક્ષણમે શુરવીર ભારી થે જીનમે,
સખકે શીર કટાચ્છે—ભગવાન.

કેશ પકડ કર કંસ પછાડા સાધુ રૂપમે' રાવણ મારા,
રાજ બિભીષણ પાચ્છે—ભગવાન.

કૌરવોંકે દ્વંતર ઉઠવાંચે રથ ચડ રણ ભુમીમે' આચ્છે,
અર્જુન માન બઢાચ્છે—ભગવાન.

દ્રૌપદી જબ હુષ્ટોને ઘેરી રાખી લાજ કીની નહિ દેરી,
સભામે' ચીર બઢાચ્છે—ભગવાન.

ધ્રુવ પર તુને કૃપા કીની ભાગીરથકો ગંગા દીની,
ચિત્ ગતી કરાચ્છે—ભગવાન.

મનહર બંસી— (દો ઘડીકે મહેમાન) ગઝલ.

સોયા હે કયું મુસાફીર જરા દેખ આંખ ભરકે,
 ઇતના નહિં હે માલુમ દિન હે ચલા ચલીકે,
 જુસ કમલ ફૂલ પર તું બન બ્રમર ગુંજતા હે,
 મીચ બચગા થે ગુંચ્યા છુપતે હિ ઉસ રવીકે.
 માત પીતા બ બ્રાતા સૂત મીત્ર ઔર નારી,
 ફાની જહાંમે સારે મહેમાન દો ઘડીકે.
 દારા રહા ન કાફે હોકર ગયા સીકંદર,
 સબ કૂચ કર ગેહેં ડંકે બબા બબકે.
 અર્જુન કહાં કરણ હેં ઔર ભીમસે ગદાધર,
 શુલશનકે ફૂલ સારે હુએ ભેટ સબ ખીબાં કે.
 કર દૂર દિલસેં દુનિયા તૃણાકો જપ્ત કરકે,
 ઝગડોંકો તજ કિશોરી ચલ તું ભી દર હરીકે.

મનહર બંસી— (સફરકા બીસતરા) ગઝલ.

ગયે મથુરાકો તજ મોહન કહાં ઘરબાર કર બેઠે,
 કહેં દુઃખ દર્દ હમ કિસરો કહાં મનમાર કર બેઠે;
 સતાયા કંસકે જુલ્મોને સબકો માર ડાલા હે,
 સુનાઈ હમ કરેં કીસસે કહાં મનમાર કર બેઠે.
 તડપતી ગોપીયાં સારી બીલકતી ગાવેં હેં ભારી,
 ઉન્હેં અમ છોડ કર મોહન કહાં દરબાર કર બેઠે.
 હુઆ ખીરાન ખીદ્રાબન જહાં તુમ રાસ કરતે થે,

હમારા પ્રેમ તજકર અળ કહાં સરકાર બન બેઠે.
 પડી સૂની ચહાં પરહેં વોહ સારી કુંજકી ગલીયાં,
 કન્હૈયા તુમ કહાં અબળ નયા બાબર કર બેઠે;
 કબી રહેતે હો કુબળાં કેકબી રાધાસેં રમતે હો,
 ચુરા કર ચિત્ત હમ સખકા અબ આંખે ચાર કર બેઠે.
 પત્તા મીલતા હે અબ તેરા કહીં કોઇ ગામ ગોકલમેં,
 જભીસે હમસી એ નટવર ચહી ઇકરાર કર બેઠે;
 કિશોરીલાલ દુઃખ સારે કહેં ગીરધરસે બ કરકે,
 સફરકા બાંધ કર બીસતર તબી તૈયાર કર બેઠે.

મનહર બંસી—(દુનિયાકા ચક્ર અને અબળ જમાના.)

યે ચક્ર દુનિયાકા ચલ રહા હે ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે,
 યે દૌર દુનિયાકા હે દુરંગા ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે.
 કબી જહાંમે બહાર આતી કબી યેહ સુરત ખીબાં દીખાતી,
 ઇસી તરેસે મનુષ્ય જીવન ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે.
 તમામ દુનિયાકા ભર ખબના કહાયા કાંઈને મેં ખુદા હું,
 રહા જહાં પર ન વોભિ કાંઈ ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે.
 રહા ન દારા ન વો સીકંદર ન મહેલ ખુશરોકા હે નિશાં અબ,
 ગયા જહાંસે લી શાહ અકબર ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે.
 કહાં હે અબ્દુનસે ધનુષધારી કહાં વો દાતા કરણસે દાની,
 હુવે જહાંસે વો સખ રવાના ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે.

મ ખીર રાવણ ન કંસ હવે ન ભીમ જેસે ગદા કે ધારી,
 ઉજડ ગયા હે વો સારા ગુલશન ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે.
 કિશોરી લીલા પ્રભુકી ન્યારી ન અંત ઉસકા કીસીને પાયા,
 અજબ નીરાલા યે હે જમાના ઘડીમેં કુછ હે ઘડીમેં કુછ હે.

મનહર ખંસી— (ગીતાકા લેકચર) ગઝલ.

ખિહારી ખંસી ખળને વાલે ખિહાર ભારતમેં કરને આળ.
 પડા હે સૂના વોહ ખન મધુખન તુ ફિરસે કરદે ખહાર આળ.
 યે દેશ તેરા ખીગડ રહાહે યે ચમન તેરા ઉજડ રહા હે,
 જો ફૂલ ખીખરે પડે હુવે હેં તુ કરદેયક જાં અંખાર આળ.
 હરેક દિલમેં હરેક ઘરમેં યેહ ફૂટડાયન જો ઘુસરહિ હે,
 ઉઠાકે અપના વોહ ફીર સુદર્શન મીટાદે ઇસકા નિશાન આળ.
 હે જંગ ભારતકા વોહિ ઘરઘર ખને હે અર્જુનસે લાખોકાયર,
 સુના દે ગીતાકા ઇનકો લેકચર ઓ મુરલીવાલે મુરાર આળ.
 મીટાદે આલસકો ભરદો શક્તિ કરેં જો નિશદીનયે દેશ ભક્તિ
 જો નીંદ ગફલતમેં સો રહે હે કિશોરી ઉનકો યેહ જગાદે આળ.

મનહર ખંસી— (સિકંદરની છેલ્લી સુચના)

જર સીકંદરને જમાકર કૈહ દીયા મેં હું ખુદા
 વખત પડને પર ખુદાસે સખ લગે હો ને જુદા.
 સખ મુલક યુનાનકે હિકમત ગરોંસે યું કહા,
 એ તખીયો ઇસ વખત હો મોતકી કોઇ દવા.
 અપની રૈયત આર ખજીરો ખેગમોસે ફિર કહા

હે કોઈ મુજકો બચાને કે લીધે અહેલે બક્ષ
 ઠેર દોલતકે લગા કર હાથમે લે કર કહા,
 તું ભી મુજકો છોડતી હે અખતો મેં તનહા ચલા.
 મરતે મરતે યું લગે કહેને જનાજે કો મેરે,
 હાથ ખાલી હોં કફનસે બહાર હો મેરી રજ.
 આર તળીખોકે જનાજાં ચેહ મેરા કાંધે હે પેહો,
 ગંગભી હોં બેગમે ભી સાથ હો સારી સીયા.
 આર સીકંદરકા જનાજાં ફૂચે ફૂચે મે શીરે,
 તાકે સખકા ચેહ ઈલમહી આખરીષકા ચે મજા,
 કરને વાલોંને મુતાબિક હુકમેકે સખ કુછ કીયા.
 કબરસે ભી હાથ ખાલી છોડના ચેચ થા કહા,
 જીસકા લખતે જીગર થા ઉસકા જીગર ફટને લગા.
 પૂંછતી હે હર બશરસે હે સીકંદર કૌન બાહ,
 કબર પર અપને પીસરકી ચેહ સુખન કહેને લગી.
 એ સીકંદર ચેહ ભલા મુજસે કીયા કેશા દગા.
 ઉઠ જરા ઘર ચલ મેરીજાં મુજસે મત નરાજ હો,
 એ સીકંદર એ સીકંદર વો મુહબત ના ભુલા.
 ખુદ્દિચંદ્ર અર્શસે આવાજ ચેહ આને ધગી,
 આ ચુકે હૈ ઇસ સીકંદરસે ચહાં લાખો દક્ષ.
 તું જીસે રોતી હે ખુદીયા વોહ સીકંદર કૌન હો,
 ચે ખ્યાલ હો ખામે તેરા કીસપે હોતી હૈ શીશ.

મનહર બંસી— (હમારા ભારત) ગઝલ.

બંસરી બજતી નહિં ભારત હમારા સો ગયા,
બન મધુ બનકા કન્દેયા અબતો સૂન્યા હો ગયા.
જીસ મનોહર ખંદા બનમેં તુમ સ્થાતે રાસ થે,
વોહ બી કીકટ ખેલનેકા અબ તો સર્કલ હો ગયા.
ત્રેતાયુગ દ્વાપુરમેં બહેંતી દુધકી નદીયાં થી જો,
અબ મીલા શુક્રોન્ડહે વોહ સબ રવાના હો ગયા.
ઓર દહીં માખનકે બદલે સોડા લેમોનેડ હે,
ઐકસો નંબર વનકો પીકર દેશ નિર્ધન હો ગયા.
તાન મુરલીકી સદા સુનતે થે યમુના તીરપે,
બંસરી બજતી રહી ઘર ઘરમેં ધ્યાનો હો ગયા.
મથુરાસે મટરાપટી કૈહ અબ બુલાતે હેં તુમહેં,
મુકટકે બદલે યહાં અબ હેટ સરપે હો ગયા.
દ્રશ્ય દ્વાપુરકા બનેંગા શીરસે ભારત લોક બી,
જબ કિશોરી લાલકા ગોકુલ ઠિકાના હો ગયા.

મનહર બંસી— (ગફલતકી નિંદમે) ગઝલ.

ઘન શ્યામ તેરી ભારત મેં યાદ હો રહી હે;
હરલીલ બ હર બસરમેં યેહ પુકાર હો રહી હે,
કૌન તેરે સીવા સંકટસે બચાવે આજ,
કામળે દિલમેં સનમ ખાનયે દિદમેં મેરે,
મસ્જુદે હેં તેરી તેરે હે શીવાલે આજ.

જવસે તું રૂઠકે ગોકુલસે સગયા મથુરા,
 તવસે અધેર હે આંખોમે ઉબલે આબ,
 અપને ભકતોકા દીલ ન દુઃખાયા કરો,
 જરા પ્રેમકા પાઠ સુનાયા કરો.
 કાનસી કુંજમે છુપેહો મોહન,
 હુંદતે કીરતે હે તુજકો તેરે ગવાલે આબ.
 અપને ઘરકા પતા તો બતાયા કરો—અપને.
 હિંદ વાલે સો રહે ગફલતકી ગહેરી નીંદમે,
 તુમ ભી સોયે હો કન્હૈયા અપને સાગર ક્ષીરમે.
 જસ મનોહર બાંસુરીને બસકીયા ત્રીભુવન કોથા,
 જશ તેરી ગીતાંને અર્જુનકો શીખાયા જ્ઞાન થા.
 ઉસી ગીતાકા પાઠ સુનાયા કરો,
 જરા પ્રેમ ભકતપે લાયા કરો—અપને.
 ગજકો જો તેં છુડાયા ગરૂડ બાહન છોડકર,
 અબ કિશોરીકીભી નૈયા કીર બચાઓ આનકર,
 ઇસકી નૈયાકો પાર લગાયા કરો.

મનહર બંસી— (સુરલીકી તાન) ગજલ.

જાને ક્યા મોહનકી નજરોને ઇસારા કર દીયા,
 તાન સુરલીકી બજાકે સુજપે બાદુ કર દીયા.
 સાંવરી સુરત તુમારી મદભરી આંખોને ક્યા,
 ચુટકીયાં લે લે જગરમે દર્દ પેદા કર દીયા.

દીલકો દિલમે રખકે દિલખરને કીયા કેસા દગા,
 આપ દીલ દેતે નહિ મુજકો દીવાના કર દીયા.
 નામની બુલ્ફોને તેરી ખનકી નાગન ડંસ લીયા,
 હમ તડપતે રહે ગયે એસા અસર કયા કર દીયા.
 ચલ રહી કૂચમે તેરે બેખતા તલવાર હે,
 બે કસોકે ખુનકા તેને ચેહ દરીયા કર દીયા.
 રાત દીન બે હસીકી હાલતમે કિશોરીકો કીયા,
 તુમ તો પદેમે રહે ચોર મુજકો રસવા કર દીયા.

આંખકા નશા— (જીવનકા અભિમાન) ગઝલ.

ક્યોં તોહે જીવનકા અભિમાન હય, હે મુરખ જીવન સ્વપ્ન
 સમાન હય

હો હી દીનકા ચહ સુખ સન્માન હય

ચહ સંસાર મુસાફીરખાના—ક્યોં તુને ઇશકો અપના જાના
 તેરા અન્તિમ ઘર શમશાન હય.

જ્ઞાન રતનકો મત કર મંદા—જીવન હય એક ગોરખ ધન્ધા
 મોહ લોભકા તોડ દે કન્દા

કરલે કુછ ઇસ દેહમે જખતક પ્રાણ હય

જગ હય ચલતી પ્રીરતી છાય,—હઃખ સુખકા હય ખેલ ખનાયા
 સખકો ઠગતી ઠગની માયા

જો ઇસકે છલકો સમજે વો સુખન હય

છત્રવિજય— (નાનુક કલૈયાં)

મોહે પનઘટ પર નંદલાલ છેડ ગયોરે
 મોરી નાનુક કલૈયાં મરોર ગયોરે
 મોરી ચોલીકે તંગમંગ તોર ગયોરે—મોહે
 કંકરી મોહે મારી ગગરી ફેરઠારી
 સ્યામ સુંદર ચુનરીઆં ભીંજાય ગયોરે
 મોહે નયનનકે સેનમે સમજાય ગયોરે—મોહે

કવાલી—ભાગનાડી દેવનમલ કૃત.

મુજે ઈસ પ્રેમ સાગરસે, પ્રભુ અમૃત અખાદીને,
 બના હું પ્રેમકા પ્યાસા, મેરી તૃષ્ણા મિટા દીને,
 તરસ્તા થાજે સદીયોં સેં, ભટકતા રહે ગયા ભગવંત,
 કરો કૃપા પ્રભુ અખતો, પ્રકાશ અપના દીખા દીને
 ક્રિયા સતસંગ હુવા શયદા, તેરે દિદાર પાનેકો
 હટાકર મોહકા પડદા, મુજે અપના બના દીને,
 કહું ક્યા હાલ અપના મેં, સતાયા તીન તાપોંકા,
 ન મુજકો ગરજ હૈ કિસકી, તુંહી સ્વામીન દયા પ્રીને
 તુમારા ભુલેકર મહેમાં મેં, સોયા નિદ્ર-ગફલતમેં,
 કહું કરજોડ કર પ્રભુ, દેવનકી અરજ સુન દીને.

સ્વામી વિષ્ણુ દીગંબર—

હરી ભજનકો માનલે મતકર મોહ તું—હરીભજન
 નયને દીયા દરસન કરનેકો શ્રવણ દીયા સુન આનરે,

ભેદન દીયા હરીમુન ગાનેકો હાથ દીયા કર દાનરે—મતકર
કહેત કપીર સુનો ભાઈ સાધુકંચન ભરસત ખાનરે—મતકર

સુરેખા હરણ—

જીવન તમ વિણ કેમ ટકે, ચાહે છે ચિત દાસી દરશન
મોહન વિણ મટકે—જીવન

ચરચું ચંદન અંતર અગરમ કરતુરો લટકે—

કેસર ભાલભરું દ્યો લાલન લોભાવું લટકે—જીવન

માણો મોહન મદન કળાને ધરી પાઘફટકે

દ્યો હું ચાહુ ચાલ રસીલી, છણકે ને ચટકે—જીવન

મીરાંબાઈ— (રાધા પ્રેમ ભક્તિ)

કહેને શ્યેદિન જાયરે એ વ્હાલા વિના કહેને શ્યે દિન જાયે—

દિલમાં કંઈ કંઈ ધાયરે એ વ્હાલા વિના કહેને શ્યે દીન જાય

સેજમાં સુતા ઉંઘ ન આવેરે ભોજનીયાં તો જરા ન ભાવેરે

સ્વપના માંહિ સતાવેરે સતાવેરે— એ વ્હાલા વિના

પ્રેમની પીડા તે કોઈ ન જાણેરે જેને કહીએ તે ગાંડી પ્રમાણેરે

બાળે છે અગ્નિ આ ટાણેરે ટાણેરે— એ વ્હાલા વિના

આશ્રમ લજનાવલી (આરતી)

જય જગદીશ હરે

ભકતજનોં કા સંકટ છીનમેં દુર કરે

જો ધ્યાવે ફલ પાવે દુઃખ વિનસે મનકા—

સુખ સંપત્તી ગૃહ આવે કષ્ટ મિટે તનકા

માત પિતા તુમ મેરે શરણ ગહું કિસકી
 તુમ બિના ઔર ન હૂબ આસ કહું જિસકી
 તુમ પુરાણ પરમાત્મા તુમ અંતર્યામી
 પરિબ્રહ્મ પરમેશ્વર તુમ સબકે સ્વામી
 તુમ કૃષ્ણકે સાગર તુમ પાલન કર્તા
 મૈં મુશબ ખલકામી કૃપા કરો ભરતા—
 તુમ હો એક અગોચર સબકે પ્રાણપતી
 કિસ વિધ મિત્રું ગુસાંઈ તુમકો મૈં કુમતી
 દીનબંધુ દુઃખ હરતા ઠાકુર તુમ મેરો
 અપને હાલ ઉઠાવો દ્વાર પયોં તેરો
 વિષય વિકાર મિટાવો પાપ હરો દેવા
 શ્રદ્ધા ભકિત બઢાવો સંતનકી સેવા—

પુરશીદે જરનીગાર (પૈસેકી ખુબી)

આલમસે હય ખુબી સારી પૈસેકી બાળા માઈ બેટા બેટું પ્યારી પૈસેકી
 છૂલત ખારી ઇજતદારી પૈસેકી જહાં દેખોવહાં મારા મારી પૈસેકી
 પઈસે લાના જેસે પાના હૂબ ઉઠાના સુખ ઉઠાના
 શર કટાના છૂસે બના તબ હો આના પઈસેકી
 કબજી ખારી ઓ લાચારી ખીદમતગારી
 તાબેદારી સઉમકકારી હો કમાના પઈસેસે
 અદના આલા બનીઆં લાલા ઓ દીવાના પઈસેકા
 છોટા મોટા સચ્ચાખોટા આલુ ગોટા થાલી લોટા
 હંડી સોટા, પીના ખાના પયસેકા— આલમસે

સૌ, સૌ, સૌની પડી કોણુ પીડ પરમ્ જાણુરે—એ રાહ.

કાયા કેતો કયા સીંગારી, કાયા જુદી માયારે
 જીવ કાયાને પાપ કમાયા, વેા કયા એક છાયારે—કાયા.
 રાજકો ધન લોભને મારા, યોદ્ધા કોપી બલનેરે
 રૂપકો નિત કામને મારા, તેનું મુરખ કાયારે—કાયા.
 જુદા ચે બાજર બાવલે, જુદા હર બેપારી હય
 ધનમે ધોખા તોલમે ધોખા, ધોખા દીયા ચોર ખાયારે—કાયા
 અન લોભી હય શરીર શક્તિ ચેલ્લી તો હય ઠગતીરે
 સમજ સમજ નર મુરખ જગમે, તુંતો કયસા ઠગાયારે—કાયા
 હાડકી બટીયા ચામકી ચાદર, ભસમકે વસ્ત્ર અંત મીલે
 ઉઠત જીવન હય ધરમકા, મુરખ કાયા કાલકી માયારે

ચાડશીલા—નાચ (સોલેશીનગાર)

નેણોંરા લોભી સેજે પધારો
 મહારાજ ! હો નેણોંરા લોભી —સેજે.
 હુંબાબે દસીયો ઢાલીયોસ,
 કાંઈ કમર કસી તલવાર;
 કામનબે કસ રહી કંચવોસ,
 ને કીને સોલે સીનગાર;
 કીને સોલે સીનગાર, કે હાજર મયેં પડી,
 કુલાં ખીછાઈ સેજ, મોતિયનમેં ભરી—નેણોંરાં.

ચારુશીલા— (પ્રભાતી હાથ) ગઝલ.

રૂઠે તો આગ તણી જવાલ થૈ જલાવે, એ !
 રૂઠે તો પાણીનાં પૂર થૈ સહુ ડુબાવે, એ !
 રૂઠે તો રાજ સકળ લોકનાં ધુભવે, એ !
 ઘડીમાં તાજ સખળ રાજનાં મૂકાવે, એ !
 ન ખેલ ધારી સતાવો, ન દુઃખ દૈ રિખાવો;
 ખુરી છે હાથ એ પ્રભાતી, સમજમાં ઉતારો !

ચારુશીલા— ગાયન (હૃદયનાં રસ ભોજન)

હું પૂંજીશ પ્રિયતમ પ્રિતે,
 મનહર મૂર્તિ ધરી ચિતે —હું પૂંજીશ
 ગુણ ગુલાલ, અખિલ આનંદે, પ્રીતિ પુષ્પ પૂનિતે:
 કર્મ કપુરની કરો આરતિ, ભોજન રસ નવનીતે
 —હું પૂંજીશ

અરપી અંતર અગરજ અત્તર, હૃદય ભરીશ રસગીતે
 તનમન ધનની ધરી દક્ષિણા, અભેદ પામીશ નિત્યે.

—હું પૂંજીશ

સખીઓ— ભાગ્યવાન એ દંપતિજનના આનંદમાં, દિન વીતે
 જીવન દહાવે લેતાં લેતાં, સખ્તલોકને જીતે.

—હું પૂંજીશ

હિસ્સા પહીલા સમાપ્ત.

છપાય છે ? તાકીદ ખરીદ કરજો છપાય છે ?

હવે પછી નવીન પ્રસિદ્ધ કરવાની બુકો

રાજવંશી—ગાયનમાળા (હિરસા ૧ ૨ સાથે)

કીંમત ૦-૮-૦

રામનામ—ભજનાવળી (ભાગ પહેલો)

કીંમત ૦-૨-૦

રામનામ—ભજનાવળી (ભાગ બીજો)

કીંમત ૦-૨-૦

ઉપર મુજબની બુકો થોડાજ વખતમાં છપાઈ બહાર પડશે. માટે તમારે જો ગાયનના તેમજ ભજનના શોખ પુરો કરી સંતોષ મેળવવો હોય તો ? ઉપર બતાવેલી ગ્રંથ બતાવી બુકો જરૂરી ખરીદ કરજો

મળવાનું ઠેકાણું:—

બુકસેલર માણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ

(સુરતવાસી)

૬૦ વીનસ સીનેમા પાસે—સુરત .

સુરત-ખરાનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી 'માઢેશ્વર' પ્રિ
પ્રેસમાં માણીલાલ ભગવાનદાસે છાપી.

